

บทที่ 2

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม (Energy Conservation Act: Designated Factory & Building)

ความสำคัญ

จนถึงปัจจุบัน พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้มีการประกาศบังคับใช้แล้ว 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุง พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ที่ใช้มานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจัดแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่รัฐจะเข้าไปกำกับดูแล และให้การส่งเสริมช่วยเหลือเป็น 4 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. โรงงานควบคุม
2. อาคารควบคุม
3. อาคารที่จะทำการก่อสร้างหรือดัดแปลง (เพิ่มเติมใน พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550)
4. ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง และวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน และ

โดยกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุมได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่ 1 และ 2 ซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ดังนี้

เจ้าของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงาน และต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม (ตามมาตรา ๙, ๑๐, ๑๗, ๑๙, ๒๐ และ ๒๑ ในภาคผนวก ก.1)

ผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน มีหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าของหรือผู้ประกอบการโรงงานควบคุม/อาคารควบคุม ในการปฏิบัติตามกฎหมายอนุรักษ์พลังงาน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.5)

การกำกับดูแล และส่งเสริมช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นจะอาศัยงบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๔ ของ พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงพลังงาน เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยมีรายละเอียดของแหล่งเงิน แนวทาง และวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงิน ตลอดจนผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนตามระบุในกฎหมาย (ดูมาตรา ๒๔-๓๙ ในภาคผนวก ก.1)

วัตถุประสงค์

1. บอกระยะสำคัญของพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้
2. บอกคำจำกัดความ (definition) ของโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้อย่างถูกต้อง
3. บอกหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม ตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้อย่างถูกต้อง
4. บอกหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำโรงงานควบคุมและอาคารควบคุมได้อย่างถูกต้อง
5. บอกแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการพลังงานตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้
6. บอกหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ และระบุผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานได้อย่างถูกต้อง
7. บอกบทกำหนดโทษของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้

2.1 บทนำ

เนื่องจากความต้องการใช้พลังงานเพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง อันเป็นภาระแก่ประเทศในการลงทุนเพื่อจัดหาพลังงานทั้งในและนอกประเทศไว้ใช้ตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว และปัจจุบันการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้มีการผลิต และการใช้พลังงานอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการก่อให้เกิดการผลิตเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง และวัสดุที่ใช้ในการอนุรักษ์พลังงานขึ้นภายในประเทศนั้น ยังไม่สามารถเร่งรัดดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ด้วยเหตุนี้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) จึงได้ยกร่างกฎหมายส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานขึ้นมา เพื่อกำหนดมาตรการในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม และช่วยเหลือเกี่ยวกับการใช้พลังงาน โดยมีการกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงาน เป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน การตรวจสอบและวิเคราะห์การอนุรักษ์พลังงาน วิธีปฏิบัติในการอนุรักษ์พลังงาน การกำหนดระดับการใช้พลังงานในเครื่องจักร และอุปกรณ์ การจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้การอุดหนุน ช่วยเหลือในการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมจากการใช้พลังงาน ตลอดจนการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพลังงาน และกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์พลังงาน หรือผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงหรือวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน ในท้ายที่สุด “พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535” ก็ได้ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและได้มีพระบรมราชโองการฯ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2535 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2535

อย่างไรก็ดี เนื่องจากพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ฝ่ายนิติบัญญัติจึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้สามารถกำกับ และส่งเสริมการใช้พลังงานการอนุรักษ์พลังงานให้มีประสิทธิภาพ และสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการอนุรักษ์พลังงานให้ทันต่อเทคโนโลยี กำหนดมาตรฐานด้านประสิทธิภาพของการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนการมอบหมายให้บุคคลหรือนิติบุคคลตรวจสอบ และรับรองการจัดการพลังงาน การใช้พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และคุณภาพวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานแทนพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงได้ตรา “พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2550” ขึ้นใช้บังคับ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2550 และให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 ประการดังนี้

(1) เพื่อกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ที่ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายมีการอนุรักษ์พลังงานด้วยการผลิต และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

(2) เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการผลิตเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง รวมทั้งวัสดุที่ใช้ในการอนุรักษ์พลังงานขึ้นใช้ในประเทศ และให้มีการใช้อย่างแพร่หลาย

(3) เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” เพื่อใช้เป็นกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น 9 หมวดดังนี้

บทบัญญัติทั่วไปและคำนิยามศัพท์ (มาตรา ๑-๖)

หมวด 1 การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน (มาตรา ๗-๑๖)

หมวด 2 การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (มาตรา ๑๗-๒๒)

หมวด 3 การอนุรักษ์พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๒๓)

หมวด 4 กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (มาตรา ๒๔-๓๙)

หมวด 5 มาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือ (มาตรา ๔๐-๔๑)

หมวด 6 ค่าธรรมเนียมพิเศษ (มาตรา ๔๒-๔๖)

หมวด 7 พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๔๗-๔๙)

หมวด 8 การอุทธรณ์ (มาตรา ๕๐-๕๒)

หมวด 9 บทกำหนดโทษ (มาตรา ๕๓-๖๑)

รายละเอียดของพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) อยู่ในภาคผนวก ก.1

ในการนี้ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานจึงได้จัดทำคำอธิบายการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) สำหรับโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่ได้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุม ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้าใจถึงแนวทางการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายฉบับนี้ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

2.2 ขอบเขตการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ

โดยที่พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนให้ “โรงงานควบคุม” และ “อาคารควบคุม” ดำเนินการอนุรักษ์พลังงานด้วยการผลิต และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด และเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการผลิตเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง รวมทั้งส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานขึ้นในประเทศ และให้มีการใช้อย่างแพร่หลาย ฉะนั้น กลุ่มเป้าหมายที่รัฐมุ่งเข้าไปกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อให้เกิดการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัตินี้จึงประกอบด้วย 3 กลุ่มดังนี้

- (1) โรงงานควบคุม
- (2) อาคารควบคุม
- (3) ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง รวมถึงวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) จึงบังคับใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพียง 3 กลุ่มที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้น

ในส่วนของกลุ่มโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ นั้น จะมุ่งเน้นโรงงาน และอาคารที่มีการใช้พลังงานในปริมาณมาก และมีศักยภาพพร้อมที่จะดำเนินการอนุรักษ์พลังงานได้ทันที ทั้งนี้ โรงงานหรืออาคารใดจะเข้าข่ายเป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมหรือไม่ย่อมเป็นไปตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. 2540 และพระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538 ได้กำหนดไว้ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในหัวข้อ 3

ในส่วนของกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง รวมถึงวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานนั้นจะได้รับสิทธิอุดหนุนช่วยเหลือทางการเงินเพื่อให้มีการผลิตหรือจำหน่ายเครื่องจักรอุปกรณ์ และวัสดุเหล่านี้จำหน่ายให้แก่ประชาชนอย่างแพร่หลาย และมีราคาถูก ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปลดการใช้พลังงานลงได้ ทั้งนี้ การกำหนดเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ตามประเภท ขนาด ปริมาณการใช้พลังงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงพลังงาน และประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่างใด เป็นเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ ย่อมเป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งได้กำหนดเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น กฎกระทรวงกำหนดเครื่องปรับอากาศที่มีประสิทธิภาพสูง พ.ศ. .... กฎกระทรวงกำหนดตู้เย็นที่มีประสิทธิภาพสูง พ.ศ. .... หรือกฎกระทรวงกำหนดหม้อหุงข้าวไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพสูง พ.ศ. .... เป็นต้น และเช่นเดียวกัน การกำหนดวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานตามประเภท คุณภาพ และมาตรฐานอย่างใด เป็นวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ ย่อมเป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งได้กำหนดเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น กฎกระทรวงกำหนดกระจกเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. .... เป็นต้น

2.3 ลักษณะของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม

ผู้ที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) นั้นจะถูกเรียกว่า “โรงงานควบคุม” หรือ “อาคารควบคุม” แล้วแต่กรณี โดยจะเน้นไปที่โรงงาน และอาคารที่มีการใช้พลังงานในปริมาณมาก และมีศักยภาพพร้อมที่จะดำเนินการอนุรักษ์พลังงานได้ทันที ทั้งนี้ ลักษณะของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมย่อมเป็นไปตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ.2540 และพระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม หมายถึง โรงงานหรืออาคารที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งโรงงานหรืออาคารที่เข้าข่ายเป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมนั้นจะต้องมีลักษณะการใช้พลังงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เป็นโรงงานหรืออาคารที่ได้รับอนุมัติจากผู้จำหน่ายพลังงานให้ใช้เครื่องวัดไฟฟ้าหรือให้ติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าชุดเดียวหรือหลายชุดรวมกันมีขนาดตั้งแต่ 1,000 กิโลวัตต์ หรือ 1,175 กิโลโวลต์แอมแปร์ขึ้นไป หรือ

(2) เป็นโรงงานหรืออาคารที่ใช้ไฟฟ้าจากระบบของผู้จำหน่ายพลังงานความร้อนจากไอน้ำจากผู้จำหน่ายพลังงาน หรือพลังงานสิ้นเปลืองอื่นจากผู้จำหน่ายพลังงานหรือของตนเอง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ผ่านมา มีปริมาณพลังงานทั้งหมดเทียบเท่าพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ 20 ล้านเมกะจูลขึ้นไป

อย่างไรก็ดี สำหรับอาคารบางประเภทแม้มีลักษณะการใช้พลังงานเข้าข่ายเป็นอาคารควบคุมตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่พระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538 ก็ได้กำหนดยกเว้นไว้ไม่ให้อาคารดังต่อไปนี้ เป็นอาคารควบคุม ซึ่งได้แก่ อาคารที่ใช้เป็นพระที่นั่งหรือพระราชวัง อาคารที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศ อาคารที่ทำการขององค์การระหว่างประเทศหรือที่ทำการของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ โบราณสถาน วัดวาอารามหรืออาคารต่างๆ ที่ใช้เพื่อการศาสนา ซึ่งมีกฎหมายควบคุมการก่อสร้างไว้แล้วโดยเฉพาะ

สำหรับการคำนวณปริมาณการใช้พลังงานตาม (2) ข้างต้นให้คำนวณตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ดังนี้

(1) กรณีไฟฟ้า ให้คำนวณปริมาณการใช้ไฟฟ้าเป็นหน่วยกิโลวัตต์ชั่วโมงแล้วคูณด้วย 3.60

(2) กรณีความร้อนจากไอน้ำ ให้คำนวณปริมาณความร้อนจากไอน้ำเป็นพลังงานไฟฟ้าเทียบเท่า โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$Es = (hs - hw) \times S \times \text{eff.}$$

โดย

Es หมายถึง ปริมาณความร้อนจากไอน้ำเป็นพลังงานไฟฟ้าเทียบเท่า หน่วยเป็นเมกะจูล/ปี

hs หมายถึง ค่า Enthalpy ของไอน้ำที่ใช้ หน่วยเป็นเมกะจูล/ตัน จากตารางไอน้ำ (steamtable) ทั่วไป

hw หมายถึง ค่า Enthalpy ของน้ำที่อุณหภูมิ 27 องศาเซลเซียส และความดันหนึ่งบรรยากาศ ในที่นี้ให้ใช้ค่าเท่ากับ 113 เมกะจูล/ตัน

S หมายถึง ปริมาณไอน้ำที่ใช้ หน่วยเป็นตัน/ปี ดูจากเครื่องวัดปริมาณไอน้ำของอาคารหรือโรงงาน

eff. หมายถึง ประสิทธิภาพการเปลี่ยนพลังงานความร้อนเป็นพลังงานไฟฟ้าเทียบเท่า ในที่นี้ใช้ค่า 0.45

(3) กรณีพลังงานสิ้นเปลืองอื่น ให้คำนวณปริมาณความร้อนจากพลังงานสิ้นเปลืองอื่นเป็นพลังงานไฟฟ้าเทียบเท่า โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$Ef = F \times HHV \times \text{eff.}$$

โดย

Ef หมายถึง ปริมาณความร้อนจากพลังงานสิ้นเปลืองอื่นเป็นพลังงานไฟฟ้าเทียบเท่า หน่วยเป็นเมกะจูล/ปี

F หมายถึง ปริมาณการใช้พลังงานสิ้นเปลือง หน่วยเป็นหน่วยน้ำหนักหรือปริมาตรต่อปี

HHV หมายถึง ค่าความร้อนสูง (higher heating value) ของพลังงานสิ้นเปลืองที่ใช้หน่วย เป็นเมกะจูล/หน่วยน้ำหนักหรือปริมาตร

eff. หมายถึง ประสิทธิภาพการเปลี่ยนพลังงานความร้อนเป็นพลังงานไฟฟ้าเทียบเท่าในที่นี้ใช้ค่า 0.45

ในกรณีที่ไม่มีค่าความร้อนสูงจากผู้จำหน่าย ให้ใช้ความร้อนเฉลี่ยที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานกำหนด

รายละเอียดของพระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538 และพระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. 2540 อยู่ในภาคผนวก ก.3

2.4 การอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัติฯ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้กำหนดการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานควบคุม อาคารควบคุม และในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์และส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนผู้ปฏิบัติและผู้กำกับดูแลมีความเข้าใจชัดเจนตรงกันว่าการดำเนินการอย่างใดที่ถือว่าเป็นการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายนี้ ซึ่งได้แก่

2.4.1 การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน

การอนุรักษ์พลังงานในโรงงานตามมาตรา ๗ ได้แก่ การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) การปรับปรุงประสิทธิภาพของการเผาไหม้เชื้อเพลิง
- (2) การป้องกันการสูญเสียพลังงาน
- (3) การนำพลังงานที่เหลือจากการใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่
- (4) การเปลี่ยนไปใช้พลังงานอีกประเภทหนึ่ง
- (5) การปรับปรุงการใช้ไฟฟ้าด้วยวิธีปรับปรุงตัวประกอบกำลังไฟฟ้า การลดความต้องการพลัง

ไฟฟ้าสูงสุดในช่วงความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดของระบบการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าให้เหมาะสมกับภาระ และวิธีการอื่น

(6) การใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงตลอดจนระบบควบคุมการทำงาน และวัสดุที่ช่วยในการอนุรักษ์พลังงาน

- (7) การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานควบคุม มาตรา ๙ วรรคหนึ่งได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานให้เจ้าของโรงงานควบคุมต้องปฏิบัติ

(2) กำหนดให้เจ้าของโรงงานควบคุมต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุมแต่ละแห่ง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

นอกจากนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรให้อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของโรงงานควบคุมรายใดแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อตรวจสอบให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นไปตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และให้เจ้าของโรงงานควบคุมรายนั้นปฏิบัติตามภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้นตามมาตรา ๑๐

2.4.2 การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร

การอนุรักษ์พลังงานในอาคารตามมาตรา ๑๗ ได้แก่ การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) การลดความร้อนจากแสงอาทิตย์ที่เข้ามาในอาคาร
- (2) การปรับอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการรักษาอุณหภูมิภายในอาคารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

(3) การใช้วัสดุก่อสร้างอาคารที่จะช่วยอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนการแสดงคุณภาพของวัสดุก่อสร้างนั้น ๆ

- (4) การใช้แสงสว่างในอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ
- (5) การใช้ และการติดตั้งเครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร
- (6) การใช้ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องจักร และอุปกรณ์
- (7) การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พลังงานในอาคารที่จะทำการก่อสร้างหรือดัดแปลง มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดประเภท หรือขนาดของอาคารที่จะทำการก่อสร้างหรือดัดแปลงที่จะต้องมีการออกแบบเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน
- (2) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารตาม (1) เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

รายละเอียดของกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือขนาดของอาคาร และมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2552 อยู่ในภาคผนวก ก.2

ในการออกกฎกระทรวงดังกล่าวข้างต้น มาตรา ๒๐ กำหนดว่าถ้าคณะกรรมการควบคุมอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารได้พิจารณาให้ความเห็นชอบที่จะนำมาใช้บังคับกับการควบคุมอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วยแล้ว ให้ถือว่ากฎกระทรวงดังกล่าวมีผลเสมือนเป็นกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลให้การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารเป็นไปตามกฎกระทรวงดังกล่าว และในกรณีเช่นว่านี้แม้ว่าอาคารที่เข้าลักษณะเป็นอาคารควบคุมจะอยู่ในท้องที่ที่ยังมิได้มีพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารก็ตาม ให้ถือว่าอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในขอบเขตที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พลังงานในอาคารควบคุม มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานให้เจ้าของอาคารควบคุมต้องปฏิบัติ
- (2) กำหนดให้เจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในอาคารควบคุมแต่ละแห่ง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

อนึ่ง ในกรณีที่มิเหตุอันสมควรให้อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารควบคุมรายใดแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อตรวจสอบให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นไปตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และให้เจ้าของอาคารควบคุมรายนั้นปฏิบัติตามภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับคำสั่งนั้นตามมาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๑๐

2.4.3 สิทธิในการขอผ่อนผันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ของโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม

ในกรณีที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมแห่งใดใช้พลังงานต่ำกว่าขนาดหรือปริมาณที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. 2540 หรือพระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538 และจะใช้พลังงานในระดับดังกล่าวต่อไปเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมแห่งนั้นอาจแจ้งรายละเอียดพร้อมด้วยเหตุผล และมีคำขอให้อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานผ่อนผันการที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตลอดเวลาดังกล่าวได้ และในกรณีที่เมื่อมีคำขอดังกล่าวให้อธิบดีพิจารณาผ่อนผันหรือไม่ผ่อนผันและมีหนังสือแจ้งผลให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมทราบโดยเร็วตามมาตรา ๘ วรรคสามหรือมาตรา ๑๘ ประกอบมาตรา ๘ วรรคสาม แล้วแต่กรณี

เมื่อเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมได้รับหนังสือแจ้งผลแล้วไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งดังกล่าว ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานรอการดำเนินการไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีและแจ้งคำวินิจฉัยให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมซึ่งเป็นผู้ยื่นคำร้องทราบแล้วตามมาตรา ๕๐ ทั้งนี้ รัฐมนตรีต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้เสร็จโดยเร็ว และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุดตามมาตรา ๕๒

หากเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมแห่งใดแจ้งรายละเอียดหรือเหตุผลในการใช้พลังงานต่ำกว่าขนาดหรือ ปริมาณที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา อันเป็นเท็จ เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 150,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๕๓

2.4.4 การอนุรักษ์พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์และส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

สำหรับการอนุรักษ์พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และการส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานนั้น พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ ไม่ได้กำหนดการดำเนินการเพื่อการอนุรักษ์พลังงานไว้ แต่เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ รวมทั้งให้มีการส่งเสริมการใช้วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง กำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดมาตรฐานด้านประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเครื่องจักร หรืออุปกรณ์
- (2) กำหนดเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ตามประเภท ขนาด ปริมาณการใช้พลังงาน อัตราการเปลี่ยนแปลงพลังงาน และประสิทธิภาพใช้พลังงานอย่างไร เป็นเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง
- (3) กำหนดวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานตามประเภท คุณภาพและมาตรฐานอย่างไร เป็นวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน
- (4) กำหนดให้ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ ต้องแสดงค่าประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

ทั้งนี้ มาตรา ๒๓ วรรคสอง กำหนดว่าผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ หรือ วัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานที่มีประสิทธิภาพสูง ตาม (2) หรือ (3) ย่อมมีสิทธิขอรับการส่งเสริม และช่วยเหลือตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้

2.5 หน้าที่ของโรงงานและอาคารควบคุม

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ และกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมมีหน้าที่ต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงานดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมแต่ละแห่ง โดยมีจำนวนและคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และจำนวนของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน พ.ศ. 2552 ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อ 2.6 ต่อไป

(2) จัดให้มีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม พ.ศ. 2552 ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

(3) ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๑๐ แล้วแต่กรณี ที่สั่งให้ผู้นั้นแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อตรวจสอบให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นไปตามมาตรฐานหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตาม (1) และ (2)

2.6 การจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

การจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแต่ละแห่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีความรู้เฉพาะทางเป็นผู้ช่วยเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติ จำนวน หน้าที่ การแจ้งการแต่งตั้ง และการแจ้งการพ้นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงานนั้นเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และจำนวนของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน พ.ศ. 2552 ตามรายละเอียดในภาคผนวก ก.5 ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.6.1 คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และมีประสบการณ์การทำงานในโรงงานหรืออาคารอย่างน้อย 3 ปี โดยมีผลงานด้านการอนุรักษ์พลังงานตามการรับรองของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม

(2) เป็นผู้ได้รับปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์หรือทางวิทยาศาสตร์ โดยมีผลงานด้านการอนุรักษ์พลังงานตามการรับรองของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม

(3) เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันที่อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานให้ความเห็นชอบ

(4) เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรผู้รับผิดชอบด้านพลังงานอาวุโสที่อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานให้ความเห็นชอบ

(5) เป็นผู้ทดสอบได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดจากการทดสอบผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน ซึ่งจัดโดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

การรับรองผลงานด้านการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมตามข้อ (1) และ (2) ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

2.6.2 จำนวนของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแต่ละแห่ง โดยมีจำนวนและคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ได้รับอนุมัติจากผู้จำหน่ายพลังงานให้ใช้เครื่องวัดไฟฟ้าหรือให้ติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าชุดเดียวหรือหลายชุดรวมกันมีขนาดต่ำกว่า 3,000 กิโลวัตต์ หรือ 3,530 กิโลวัตต์แอมแปร์ หรือมีการใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานความร้อนจากไอน้ำ หรือพลังงานสิ้นเปลืองอื่นจากผู้จำหน่ายพลังงานหรือของตนเอง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ผ่านมา มีปริมาณพลังงานทั้งหมดเทียบเท่าพลังงานไฟฟ้าต่ำกว่า 60 ล้านเมกะจูล ต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานอย่างน้อย 1 คน โดยมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดใน 5 ประการตามหัวข้อ 2.6.1

(2) ในกรณีที่ เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ได้รับอนุมัติจากผู้จำหน่ายพลังงานให้ใช้เครื่องวัดไฟฟ้าหรือให้ติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าชุดเดียวหรือหลายชุดรวมกันมีขนาดตั้งแต่ 3,000 กิโลวัตต์ หรือ 3,530 กิโลวัตต์แอมแปร์ขึ้นไป หรือมีการใช้พลังงานไฟฟ้า พลังงานความร้อนจากไอน้ำ หรือพลังงานสิ้นเปลืองอื่นจากผู้จำหน่ายพลังงานหรือของตนเอง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ผ่านมา มีปริมาณพลังงานทั้งหมดเทียบเท่าพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ 60 ล้านเมกะจูลขึ้นไป ต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานไม่น้อยกว่า 2 คน โดยอย่างน้อย 1 คนต้องมีคุณสมบัติตามหัวข้อ 2.6.1 (4) หรือ (5) สำหรับผู้รับผิดชอบด้านพลังงานจำนวนที่เหลือต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดใน 5 ประการตามหัวข้อ 2. 6.1 ด้วย

2.6.3 หน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) บำรุงรักษา และตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานเป็นระยะๆ

(2) ปรับปรุงวิธีการใช้พลังงานให้เป็นไปตามหลักการอนุรักษ์พลังงาน

(3) ช่วยเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมในการจัดการพลังงานตามกฎหมายกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม

(4) ช่วยเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ

2.6.4 การแจ้งการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมต้องแจ้งการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านพลังงานต่ออธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภายในกำหนดเวลา และเงื่อนไขการเป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม ดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามหัวข้อ 2.6.2(1) ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานอย่างน้อย 1 คน ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดในหัวข้อ 2.6.1 ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแล้ว แจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

(2) กรณีเป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามหัวข้อ 2.6.2(2) ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานไม่น้อยกว่า 2 คน ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม โดยอย่างน้อย 1 คน ต้องมีคุณสมบัติตามหัวข้อ 2.6.1(4) หรือ (5) สำหรับผู้รับผิดชอบด้านพลังงานจำนวนที่เหลือต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามหัวข้อ 2.6.1 แล้วแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

(3) กรณีที่เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามหัวข้อ 2.6.2(1) อยู่ก่อนหรือในวันที่ กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และจำนวนของผู้รับผิดชอบด้านพลังงานฯ ใช้บังคับ และเจ้าของโรงงาน

ควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมได้จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามหัวข้อ 2.6.1(1) (2) หรือ (3) อยู่แล้ว ให้แจ้งให้อธิบดีทราบ และให้ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามกฎหมายนี้

สำหรับกรณีที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมตามหัวข้อ 6.2(1) ดังกล่าวข้างต้นยังมิได้จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามจำนวน และคุณสมบัติที่กำหนดในกฎหมายนี้ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ

(4) กรณีที่เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามหัวข้อ 6.2(2) อยู่ก่อนหรือในวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ และเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมได้จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามหัวข้อ 6.1(1) (2) หรือ (3) อยู่แล้ว ให้แจ้งให้อธิบดีทราบ และให้ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามกฎหมายนี้

เมื่อได้แจ้งให้อธิบดีทราบแล้วให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมดังกล่าวข้างต้นดำเนินการดังต่อไปนี้

(4.1) จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามจำนวน และคุณสมบัติที่กำหนดในกฎหมายนี้ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ แล้วแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

(4.2) กรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีคุณสมบัติตามหัวข้อ 2.6.1(4) หรือ (5) ภายใน 180 วัน ตามที่กำหนดในหัวข้อ (4.1) ได้ โดยไม่ใช่เป็นความผิดของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมนั้น มีหนังสือชี้แจงเหตุผลเพื่อขอขยายระยะเวลาดังกล่าวต่ออธิบดีและให้อธิบดีมีอำนาจอนุมัติให้ขยายระยะเวลาต่อไปได้ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ โดยให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานภายในระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติ แล้วแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

(5) กรณีที่เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามหัวข้อ 2.6.2(2) อยู่ก่อนหรือในวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ และเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมยังมิได้จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมนั้น ดำเนินการจัดหาผู้รับผิดชอบด้านพลังงานภายในระยะเวลา และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหัวข้อ (4.1) และ (4.2)

(6) กรณีที่เป็นโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามหัวข้อ 6.2(2) นับแต่วันถัดไปจากวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ และยังไม่พ้นระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามจำนวนและคุณสมบัติที่กำหนดในกฎหมายนี้ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม แล้วแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

สำหรับกรณีที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมยังไม่สามารถจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีคุณสมบัติตามหัวข้อ 2.6.1(4) หรือ (5) ภายในระยะเวลาที่กำหนด 180 วัน ได้ โดยไม่ใช่เป็นความผิดของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมดังกล่าวดำเนินการจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามวิธีการและขั้นตอนในหัวข้อ (4.2)

วิธีการแจ้งการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน พร้อมทั้งเอกสาร และหลักฐานประกอบการแจ้งตามกฎหมายนี้ ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานประกาศกำหนด

2.6.5 การแจ้งการพ้นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานพ้นจากหน้าที่ ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดในกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานพ้นจากหน้าที่ไป และมีผลทำให้โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมนั้นมีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานไม่ครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหัวข้อ 2.6.2 ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมดำเนินการดังต่อไปนี้

(1.1) มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีทราบถึงการพ้นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงานโดยทันที

(1.2) จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานขึ้นแทนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานเดิมพ้นจากหน้าที่ และแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

(2) ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีคุณสมบัติตามหัวข้อ 2.6.1(4) หรือ (5) พ้นจากหน้าที่ไปภายในระยะเวลา 2 ปี นับจากวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และมีผลทำให้โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมนั้นมีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานไม่ครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหัวข้อ 2.6.2 ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมดังกล่าวดำเนินการดังต่อไปนี้

(2.1) มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีทราบถึงการพ้นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงานโดยทันที

(2.2) จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานตามจำนวนและคุณสมบัติที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานเดิมพ้นจากหน้าที่ แล้วแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

(2.3) กรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในหัวข้อ 6.1(4) หรือ (5) ภายในระยะเวลา 180 วัน ตามที่กำหนดไว้ในหัวข้อ (2.2) ได้ โดยไม่ใช่เป็นความผิดของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมนั้นมีหนังสือชี้แจงเหตุผลเพื่อขอยายระยะเวลาดังกล่าวต่ออธิบดี และให้อธิบดีมีอำนาจอนุมัติให้ขยายระยะเวลาดังต่อไปนี้ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ โดยให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานแทนคนเดิมภายในระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติ แล้วแจ้งให้อธิบดีทราบโดยทันที

รายละเอียดของขั้นตอนและวิธีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านพลังงานศึกษาได้จากคู่มือการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านพลังงานของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม ซึ่งจัดทำโดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

2.7 การจัดการพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมต้องดำเนินการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและในอาคารควบคุมของตนให้เป็นไปตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ. 2552 ตามรายละเอียดในภาคผนวก ก.6 เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้รัฐมีข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมหรือในอาคารควบคุมอันเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์พลังงาน กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวได้กำหนดวิธีการจัดการพลังงานโดยแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน ตามรายละเอียดในข้อ 2.7.1-2.7.8 สำหรับในข้อ 2.8.9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน โดยมีแผนผังของโครงสร้างการจัดการพลังงานดังต่อไปนี้

แผนผังโครงสร้างการจัดการพลังงาน

ภาพรวมของการจัดการพลังงาน :

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรทุกระดับในองค์กรผ่านทางกระบวนการในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 8 ขั้นตอน
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรหรือธุรกิจในระดับประเทศ และระดับสากล

สรุปความเชื่อมโยงของการจัดการพลังงาน 8 ขั้นตอน มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องหลัก	ประเด็นที่ควรพิจารณา	มาตราที่เกี่ยวข้องใน พ.ร.บ.ฯ
1.การแต่งตั้งคณะทำงานด้านการจัดการพลังงาน	4,5,6	สร้างการมีส่วนร่วมภายในองค์กรโดยมีตัวแทนให้สามารถเข้าถึงได้ในทุกแผนก	21 (1) 21 (2)
2.การประเมินสถานภาพการจัดการพลังงานเบื้องต้น	3	ใช้ผลการประเมินจากหน่วยงานย่อยประกอบการพิจารณา	21 (1)
3.การกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงาน	2,5,8	ทบทวนผลการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น	21 (1)

ขั้นตอนที่	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องหลัก	ประเด็นที่ควรพิจารณา	มาตราที่เกี่ยวข้องใน พ.ร.บ.ฯ
4.การประเมินศักยภาพการอนุรักษ์พลังงาน	1,5	ประเมินศักยภาพในเชิงสมรรถนะ/ประสิทธิภาพอุปกรณ์ (Equipment Performance)และสมรรถนะ/ประสิทธิภาพในการใช้งาน (Operation Performance)	21 (1) 17 19 23
5.การกำหนดเป้าหมายและแผนการอนุรักษ์พลังงาน แผนกิจกรรมส่งเสริมฯ	1,3,4,6,8	กำหนดเป้าหมายจากศักยภาพในขั้นตอนที่ 4 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญ	21 (1) 17 19 25 , 40
6.การตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน ฯลฯ	1,5,7	เน้นการดำเนินงานและมีการวิเคราะห์หาสาเหตุหรือความเสี่ยง (Risk) เพื่อกำหนดแนวทางเชิงป้องกันที่จะทำให้ไม่ได้ตามเป้าหมายและแผน	21 (1)
7.การตรวจประเมินการจัดการพลังงานภายในองค์กร	6,8	เน้นการพัฒนาผู้ตรวจประเมินภายในองค์กรที่มีทักษะและมีความเข้าใจระบบการจัดการพลังงาน เพื่อให้สามารถกำหนดข้อเสนอแนะในประเด็นที่ตรวจพบ	21 (1)
8.การทบทวนและวิเคราะห์แก้ไขข้อบกพร่องของการจัดการพลังงาน	3,5,7	เน้นการตรวจติดตามการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และการสื่อสารภายใน/ภายนอกองค์กร	21 (1)

2.7.1 การจัดให้มีคณะกรรมการด้านการจัดการพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีคณะกรรมการด้านการจัดการพลังงานขึ้นมาคณะหนึ่ง ซึ่งขึ้นตรงต่อเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม พร้อมทั้งกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการด้านการจัดการพลังงาน โดยจัดทำเป็นเอกสาร เพื่อเผยแพร่ให้บุคลากรของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมทราบ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการจัดการพลังงานอย่างน้อยต้องมีดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการจัดการพลังงานให้สอดคล้องกับนโยบายอนุรักษ์พลังงาน และวิธีการจัดการพลังงานของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม
- (2) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติการตามนโยบายอนุรักษ์พลังงาน และวิธีการจัดการพลังงาน รวมทั้งจัดการฝึกอบรมหรือกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึก ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- (3) ควบคุมดูแลให้การจัดการพลังงานของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมเป็นไปตามนโยบายอนุรักษ์พลังงาน และวิธีการจัดการพลังงาน
- (4) รายงานผลการอนุรักษ์และการจัดการพลังงานตามนโยบายอนุรักษ์พลังงาน และวิธีการจัดการพลังงานของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม
- (5) เสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดหรือทบทวนนโยบายอนุรักษ์พลังงาน และวิธีการจัดการพลังงานให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมทราบ
- (6) สนับสนุนเจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมในการดำเนินการตามกฎหมายที่

2.7.2 การประเมินสถานภาพการจัดการพลังงานเบื้องต้น

ในกรณีที่เป็นการนำวิธีการจัดการพลังงานมาใช้เป็นครั้งแรก เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมอาจยังไม่ทราบถึงสถานภาพการจัดการพลังงานที่เป็นอยู่ของตนเอง จึงต้องมีการประเมินสถานภาพเบื้องต้น โดยพิจารณาจากการดำเนินงานด้านพลังงานที่ผ่านมา เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพการจัดการพลังงานขององค์กรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีจุดอ่อน หรือจุดแข็งในด้านใด และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้ง ทิศทาง และแผนดำเนินการจัดการพลังงานของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมต่อไป

ในการประเมินสถานภาพการจัดการพลังงานเบื้องต้นนั้น ให้คณะกรรมการด้านการจัดการพลังงานใช้ตารางประเมินการจัดการพลังงาน (Energy Management Matrix) ในการประเมินสถานภาพเบื้องต้น ซึ่งในตารางดังกล่าวนั้น จะพิจารณาระบบซึ่งแบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ส่วน คือ นโยบายการจัดการพลังงาน การจัดการกร การกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ ระบบข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ และการลงทุน โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีคะแนนระหว่าง 0-4 คะแนน ซึ่งคณะกรรมการฯ จะต้องทำการประเมินองค์ประกอบแต่ละส่วนดังกล่าวนี้เป็นกลาง เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพการจัดการพลังงานที่เป็นจริงในปัจจุบันได้มากที่สุด หลังจากนั้นจึงกำหนดเป้าหมายในองค์ประกอบแต่ละส่วน เพื่อกำหนดทิศทางของนโยบายอนุรักษ์พลังงานต่อไป

2.7.3 การกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมต้องกำหนดนโยบายอนุรักษ์พลังงานเพื่อแสดงเจตจำนง และความมุ่งมั่นในการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม สร้างความเข้าใจ และจิตสำนึกของพนักงาน ลูกจ้างหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมในการอนุรักษ์พลังงาน และเป็นแนวทางให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติในการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม โดยจัดทำเป็นเอกสาร และลงลายมือชื่อเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม

นโยบายอนุรักษ์พลังงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (1) ข้อความระบุว่า การอนุรักษ์พลังงานเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม
- (2) นโยบายอนุรักษ์พลังงานที่เหมาะสมกับลักษณะและปริมาณพลังงานที่ใช้ในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมนั้น
- (3) การแสดงเจตจำนงที่จะปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานและการจัดการพลังงาน
- (4) แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานอย่างต่อเนื่อง
- (5) แนวทางในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินการตามวิธีการจัดการพลังงาน

การพลังงาน

นอกจากนี้ เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการเผยแพร่ นโยบายอนุรักษ์พลังงานที่จัดทำขึ้น โดยปิดประกาศไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม หรือโดยวิธีอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติตามนโยบายอนุรักษ์พลังงานได้

2.7.4 การจัดให้มีการประเมินศักยภาพการอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการประเมินศักยภาพการอนุรักษ์พลังงาน โดยการตรวจสอบ และประเมินการใช้พลังงานที่มีนัยสำคัญทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม โดยเริ่มตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการผลิต และการบริการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานในเครื่องจักร และอุปกรณ์ และภาพรวมของการใช้พลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม เพื่อนำไปสู่การประเมินการใช้พลังงานในระดับองค์กร ระดับผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ และระดับเครื่องจักร อุปกรณ์ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม พ.ศ. 2552

2.7.5 การจัดให้มีการกำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการกำหนดเป้าหมาย และแผนอนุรักษ์พลังงานที่ประสงค์จะให้ลดลง โดยกำหนดเป็นร้อยละของปริมาณพลังงานที่ใช้เดิม หรือกำหนดระดับของการใช้พลังงานต่อหน่วยผลผลิตหรือบริการ รวมทั้งระบุระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งแผนอนุรักษ์พลังงานอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระยะเวลาของการดำเนินการ การลงทุน และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ. 2552

นอกจากนี้ เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการฝึกอบรม และจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน โดยให้บุคลากรของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมเข้า

ร่วมฝึกอบรม และร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้พลังงาน และเผยแพร่ให้บุคลากรดังกล่าวทราบอย่างทั่วถึง

2.7.6 การจัดให้มีการควบคุมดูแล การตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องควบคุมดูแลให้มีการดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมาย และแผนอนุรักษ์พลังงานที่ได้จัดทำขึ้น ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมฯ

2.7.7 การจัดให้มีการตรวจติดตาม และประเมินการจัดการพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการตรวจติดตาม และประเมินผลการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมตามช่วงเวลาที่กำหนดอย่างเหมาะสมเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมฯ

2.7.8 การจัดให้มีการทบทวน วิเคราะห์ และแก้ไขข้อบกพร่องของการจัดการพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการทบทวน วิเคราะห์ และแก้ไขข้อบกพร่องของการจัดการพลังงานตามช่วงเวลาที่กำหนดอย่างเหมาะสมเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุมฯ

2.7.9 การตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน และการส่งรายงาน

เจ้าของโรงงานควบคุม และเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีการตรวจสอบ และรับรองการจัดการพลังงานโดยผู้ตรวจสอบ และรับรองที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการต่ออายุใบอนุญาตตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน พ.ศ. .... และส่งรายงานดังกล่าวให้แก่อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เว้นแต่ในปีที่ผ่านมา เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมมีระยะเวลาที่ต้องดำเนินการจัดการพลังงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ นี้ จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม น้อยกว่า 180 วัน ให้เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมนั้นจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบ และรับรองการจัดการพลังงานของระยะเวลาดังกล่าวให้แก่อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

การจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบ และรับรองการจัดการพลังงานให้กระทำโดยส่งเป็นเอกสารต้นฉบับ พร้อมแผ่น CD ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) นำส่งด้วยตนเอง หรือ
- (2) จัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยให้ถือวันที่ลงทะเบียนเป็นวันส่งรายงาน

รายละเอียดของขั้นตอน วิธีการดำเนินการจัดการพลังงาน และการส่งรายงานตามที่กล่าวไว้ในข้อ 2.7 ให้ศึกษาได้จากคู่มือการดำเนินงานตามข้อกำหนด มาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานสำหรับโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม ซึ่งจัดทำโดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

2.8 กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมากองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน” ในกระทรวงพลังงาน เพื่อให้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน โดยสรุปได้ดังนี้

2.8.1 แหล่งเงินกองทุนฯ

กองทุนฯ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (1) เงินโอนมาจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง
- (2) เงินที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซเพื่อใช้ในราชอาณาจักรต้อง

นำส่งเข้ากองทุนฯ

- (3) เงินค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า
- (4) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ
- (5) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (6) เงินดอกผลและประโยชน์ที่เกิดจากกองทุนนี้

2.8.2 วัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนฯ

มาตรา ๒๕ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกองทุนฯ ไว้ดังต่อไปนี้

(1) เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือ หรือเงินอุดหนุนสำหรับการลงทุน และดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์พลังงานของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

(2) เป็นเงินหมุนเวียน เงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนให้แก่เอกชนสำหรับการลงทุนและดำเนินงานในการอนุรักษ์พลังงานหรือเพื่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์พลังงาน

(3) เป็นเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรเอกชนในเรื่องต่อไปนี้

(3.1) โครงการทางด้านการอนุรักษ์พลังงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์พลังงาน

(3.2) การค้นคว้า วิจัย การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา การส่งเสริม และการอนุรักษ์พลังงาน การป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์พลังงาน และเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และวางแผนการอนุรักษ์พลังงาน

(3.3) การศึกษา การฝึกอบรม และการประชุมเกี่ยวกับพลังงาน

(3.4) โครงการสาธิต หรือโครงการที่ริเริ่มใหม่ การโฆษณา การเผยแพร่ข้อมูล และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการอนุรักษ์พลังงาน

(4) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

2.9 สิทธิการขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากกองทุนฯ

โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่จะต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งการจัดให้มีเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุที่จำเป็นเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน หรือผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายเครื่องจักรหรือ

อุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงหรือวัสดุเพื่อใช้ในการอนุรักษ์พลังงาน มีสิทธิขอรับการส่งเสริม และช่วยเหลือได้ตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขอรับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามมาตรา ๔๐(๑) โดยค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้านั้นเป็นมาตรการกำกับดูแลในลักษณะของค่าปรับที่ใช้เป็นบทลงโทษสำหรับเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมที่ไม่ดำเนินการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม พ.ศ. 2552 ซึ่งออกตามความในมาตรา ๙(๑) และมาตรา ๒๑(๑) โดยเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้นั้นต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าเข้ากองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้จะได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อ 2.10 ต่อไป

(๒) ขอรับเงินช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔๐(๒)) ทั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักประการหนึ่งของการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานขึ้นมาก็เพื่อใช้เป็นเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนให้แก่เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕

นอกจากนี้ เจ้าของโรงงานหรือเจ้าของอาคาร ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการอนุรักษ์พลังงาน แต่ต้องการจะดำเนินการให้มีเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้หรือระบบควบคุมการทำงานของตนเองเพื่อทำการอนุรักษ์พลังงาน ให้มีสิทธิขอรับการส่งเสริมช่วยเหลือได้เช่นเดียวกัน

2.10 การชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าและการอุดหนุน

นอกเหนือจากมาตรการกำกับดูแลโดยมีบทลงโทษในลักษณะของค่าปรับแล้ว พระราชบัญญัตินี้ยังมีการกำหนด “ค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า” ให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมที่ไม่ดำเนินการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นไปตามตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุม และอาคารควบคุม พ.ศ. 2552 ซึ่งออกตามความในมาตรา ๙(๑) และมาตรา ๒๑(๑) ต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง

ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าดังกล่าวจะเรียกเก็บจากโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมตามปริมาณไฟฟ้าที่ซื้อหรือได้มาจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ในอัตราที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานกำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง

เมื่อมีกรณีที่ต้องดำเนินการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า ให้อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมที่จะต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าทราบ และให้ภาระการชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าเริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ของเดือนถัดไปนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอธิบดี โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้จัดเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าจากโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่ซื้อหรือได้ไปจากตนพร้อมกับการจัดเก็บค่าไฟฟ้าปกติประจำเดือน และนำส่งกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้าตามมาตรา ๔๔

ในระหว่างที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมต้องชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า ให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานพิจารณาเร่งสิทธิการขอรับการส่งเสริม และช่วยเหลือแก่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมนั้นเป็นการชั่วคราวได้ หรือให้ระงับ หรือลดการให้การส่งเสริมหรือช่วยเหลือเป็นการชั่วคราวในกรณีที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมดังกล่าวได้รับการส่งเสริม และช่วยเหลืออยู่แล้วได้ตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๔๕

เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมที่ได้รับหนังสือแจ้งให้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษการใช้ไฟฟ้า หากไม่เห็นด้วยกับหนังสือแจ้งให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยการอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามกฎหมาย เว้นแต่รัฐมนตรีจะเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามกฎหมายนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๕๑ ทั้งนี้ รัฐมนตรีต้องพิจารณาการอุทธรณ์ให้เสร็จโดยเร็ว และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุดตามมาตรา ๕๒

2.11 บทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานฯ เป็นกฎหมายที่เน้นการส่งเสริม และช่วยเหลือแก่โรงงานควบคุม และอาคารควบคุม แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้พระราชบัญญัตินี้มีสภาพบังคับ จึงต้องมีบทกำหนดโทษในลักษณะของค่าปรับสำหรับผู้ที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมไม่ดำเนินการจัดการพลังงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การไม่แจ้งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน รวมถึงการที่ผู้รับใบอนุญาตตรวจสอบ และรับรองการจัดการพลังงานได้รายงานผลการตรวจสอบฯ อันเป็นเท็จหรือไม่ตรงตามความเป็นจริง และอื่นๆ สำหรับบทกำหนดโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัตินี้มีดังต่อไปนี้

ลักษณะของการกระทำความผิด	บทลงโทษ
1. เจ้าของโรงงานควบคุมแห่งใดแจ้งรายละเอียดหรือเหตุผลในการมีคำขอให้อธิบดีผ่อนผันการที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามมาตรา ๘ วรรคสาม อันเป็นเท็จ	ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 150,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๓)
2. เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๑ ที่สั่งให้ผู้นั้นแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้พลังงานเพื่อตรวจสอบให้การอนุรักษ์พลังงานเป็นไปตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง	ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท (มาตรา ๕๔)
3. เจ้าของโรงงานควบคุม เจ้าของอาคารควบคุม หรือผู้รับผิดชอบด้านพลังงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๙ หรือมาตรา ๒๑ อันได้แก่ กฎกระทรวงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ - การกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมต้องปฏิบัติ - การกำหนดให้เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมต้องจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงานประจำในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมแต่ละแห่ง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน	ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท (มาตรา ๕๕)

ลักษณะของการกระทำความผิด	บทลงโทษ
4. ผู้รับใบอนุญาตตรวจสอบและรับรองการจัดการพลังงาน การใช้พลังงานในเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และคุณภาพวัสดุหรืออุปกรณ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ตามมาตรา ๔๘/๑ ผู้ใดรายงานผลการตรวจสอบและรับรองตามมาตรา ๔๗ (๓) อันเป็นเท็จหรือไม่ตรงตามความเป็นจริง	ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๖)
5. ผู้ใดไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือส่งเงินเข้ากองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่งตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗	ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนถึง 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๘)
6. ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๗ (๒)	ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา ๖๐)

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. 2550. หลักสูตรฝึกอบรมผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน (ผขพ.) ระดับสามัญ: กฎหมายและความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์พลังงาน.
- [2] แบบข้อมูลการใช้พลังงานเพื่อวินิจฉัยการเป็นโรงงานควบคุม/อาคารควบคุม
- [3] พระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. 2540
- [4] พระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538
- [5] พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๗ ก. ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐, หน้า ๑-๑๐.
- [6] พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐).
- [7] กฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ และจำนวนของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน พ.ศ. 2552
- [8] กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการพลังงานในโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ.2552
- [9] ส่วนกองทุน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน. 2551. คู่มือความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 ในส่วนของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม.
- [10] ส่วนกองทุน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน. 2551. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เฉพาะมาตราที่มีการแก้ไขตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐.
- [11] สำนักกำกับและอนุรักษ์พลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน. 2548. ข้อเสนอแนะการอนุรักษ์พลังงานตามการพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 สำหรับอาคารควบคุมและโรงงานควบคุม.